

Гендерний паритет: реалії і перспективи української політики

Реалізуючи місію і принципи гендерного паритету в українському суспільстві, ми маємо унікальну можливість досліджувати й навіть брати активну участь у гендерній політиці. І коли мова йде про втілення демократичних засад розбудови цивілізованої держави, ми сподіваємось на дотримання усіх норм і принципів, що задекларовані у Конституції. Проте виникає кілька питань: Чи українське суспільство вирішило проблему, яка пов'язана з гендерною нерівністю? Чи досягнуто гендерного паритету в українській політиці? Чи гендерні питання справді важливі? Перед тим, як відповісти на поставлені запитання, слід розібратись, що ми розуміємо під гендерним паритетом і чому такий паритет необхідний в українській політиці. За визначенням Т. Василевської, під гендерним паритетом, “слід розуміти визнання рівності, однакових можливостей, рівноправності та рівного представництва як вихідних, неодмінних умов функціонування двостатевого суспільства” (1,39). Але факти, показують нам цілком іншу, навіть протилежну картину. Якщо взяти до уваги вибори 2002 року, що повинні були докорінно змінити ситуацію в новому тисячолітті, то натомість ми отримали реальний спектр подій, які були й прогнозованими: “жінки мало цікавляться політикою!?” Таке твердження скажуть більшість чоловіків з консервативним вихованням і пристрасним поглядом на життя. Хоча дане трактування можна було б продовжити “якщо жінки не цікавляться політикою, то політика неодмінно цікавиться жінками”. Лише три політичні партії та блоки висунули жінку на першу позицію свого списку, і в усіх цих випадках жінка була лідером партії чи блоку партій:

- Юлія Тимошенко, яка очолила виборчий блок, сформований чотирма партіями та названий її ім'ям.
- Наталія Вітренко, лідер блоку партій лівого спрямування, названий її ім'ям.
- Валентина Довженко, лідер Всеукраїнського політичного об'єднання “Жінки за майбутнє”.

Якщо характеризувати даних лідерів з позиції 2005 року і досвіду “Помаранчевої революції – 2004 року”, то можна зауважити, що постать Юлії Тимошенко змогла не тільки стати рушійною силою змін, але цілої низки інновацій в різних сферах суспільства.

Дослідження, проведене Тамарою Мельник, свідчить, що розподіл кандидатів у народні депутати України за посадою та родом заняття розкриває загальною реальну гендерну ситуацію і гендерний паритет в різних сферах суспільного життя. Жінки, які балотувались у народні депутати, займались в основному підприємницькою діяльністю. І тому участь жінок у політиці може дати низку переваг особам, які займаються бізнесом. Однією з таких переваг є юридична недоторканість депутатів (2,10-11). Звичайно, право юридичної недоторканості є вагомим внеском ліберальної демократії, але чому не всі смертні люди мають це право, а лише окремі і навіть вибрані прошарки?! Проте, для жінки-кандидата у народні депутати не основною метою є володіння цим правом, а багато інших переваг і обов'язків у суспільному житті. Навіть цей факт, що не кожна жінка мріє будувати свою кар'єру “*political women*”, а вибирає свої важливі життєві пріоритети, які найчастіше складають таке коло: чоловік – сім'я – діти – родина – друзі – робота. Але згодом виникає питання, що вона зробила корисного перед суспільством і як вона змогла його змінити? Звичайно боляче, коли жінку трактують, як “*female sex*”, що робить кроки до влади, і в свою чергу споріднюється з прагненням “*male sex*”.

Моделі забезпечення гендерної рівності:

1 модель – *досягнення гендерного паритету на ринку праці*, що пов'язане в першу чергу із ліквідацією гендерних

стереотипів в даній сфері. Основна проблема полягає в тому, що слід подолати бар'єр в оцінці можливостей жінки і чоловіка.

2 модель – *зміна декоративної паритетної політики на реальні кроки взаємодії гендеру*. Для даної програми слід застосувати комплексний підхід, що включає формування стратегій і тактичних кроків щодо втілення гендерної рівності, а не дисбалансу і змін індексу людського розвитку з урахуванням гендерних відмінностей.

3 модель – *реалізація національного плану дій з програми гендерної рівності*. Важливим моментом даної моделі є те, що написання плану і його втілення завжди в країнах пост-комуністичного простору мають двоякий і суперечливий характер. Важливим моментом є тільки діагноз проблематики, а механізм вирішення такої ситуації починаючи з національного рівня і закінчуючи локальним. Саме тому тематика гендерного паритету в українському суспільстві має ілюзорний характер, який базується на міфах та стереотипах минулого століття.

Література:

1. Василевська Т.Е. Маскулінність під тиском сучасних реалій //Формування гендерного паритету в контексті сучасних соціально-економічних перетворень. –К., 2002.- С.39
2. Гендерний розвиток в Україні. Реалії і перспективи. Київ 2003. – SIDA